

Sygn. akt VII U 4839/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 września 2021 r. w Warszawie

sprawy C. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania C. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 31 października 2019 r. znak: (...), z dnia 17 grudnia 2019 r. znak: (...) oraz z dnia 20 grudnia 2019 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje odwołującemu C. J. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 września 2019 roku,
2. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

dot. punktu 1 wyroku z 24 września 2021 r.

C. J. 29 listopada 2019 r. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 31 października 2019 r. w przedmiocie odmowy przyznania prawa do emerytury pomostowej. Ubezpieczony uzasadnił odwołanie, wskazując, że organ rentowy niesłusznie odmówił mu prawa do emerytury pomostowej w sytuacji, gdy przedłożone w toku postępowania wyjaśniającego świadectwa pracy zawierają wyszczególnione stanowiska pracy i pierwszą kategorię zatrudnienia. Odwołujący wskazał, że posiada staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 17 lat (odwołanie k.3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z 19 grudnia 2019 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy przywołał treść art. 4, 49 i 51 ustawy o emeryturach pomostowych, wskazując, że do stażu zatrudnienia w warunkach specjalnych w rozumieniu art. 4 u.e.p. nie uwzględniono okresów zatrudnienia:

- 1) od 27 grudnia 1983 r. do 29 lutego 1988 r. w (...), ponieważ w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 29 lutego 1988 r. pracodawca nie wskazał stanowiska zgodnie z pozycją i punktem Działu VIII wykazu A stanowiącego załącznik do zarządzenia nr (...) Ministra Komunikacji z 29 czerwca 1983r. w sprawie pracy w

szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (Dz. Urz. M.K. nr 10 poz. 70);

2) od 3 marca 1988r. do 31 marca 1991r. w (...) Zakładach (...), ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 26 lutego 2001r. pracodawca nie określił charakteru pracy wg wykazu, działu i pozycji załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8 poz. 43 ze zm.).

Z powyższego względu ZUS stwierdził, że odwołujący nie spełnia do przyznania emerytury pomostowej na podstawie art. 4 u.e.p., tym bardziej, że w okresie po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał ponadto, że nie zachodzą również przesłanki do przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 u.e.p., ponieważ odwołujący nie udowodnił zaświadczeniami, o jakich mowa w art. 51 u.e.p. stażu pracy w warunkach szczególnych zgodnie z art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p. (odpowiedź na odwołanie k.7 a.s.).

W dniu 10 stycznia 2020 r. organ rentowy wniósł o umorzenie postępowania w części, w jakim zaskarżona decyzja została zmieniona decyzjami z 17 i 20 grudnia 2019 r. Decyzją z 17 grudnia 2019 r. ZUS uwzględnił do okresu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 4 u.e.p. okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...) S.A. od 3 marca 1988 r. do 31 marca 1991 r., zaś decyzją z 20 grudnia 2019 r. do stażu pracy zgodnie z art. 4 pkt 2 i art. 49 pkt 3 u.e.p. zaliczono okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. od 27 grudnia 1983 r. do 29 lutego 1988 r. (pismo k.13 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony C. J. urodził się (...) Ustalony dla niego okres składkowy i nieskładkowy wynosi łącznie 32 lata, 1 miesiąc i 3 dni (bezsporne).

C. J. od 15 stycznia 1981 r. do 30 września 1983 r. był zatrudniony w Jednostce Wojskowej (...) w N. jako kierowca samochodu ciężarowego. Odwołujący kierował pojazdem T. – wywrotką, przewoził materiały budowlane, żwir, piasek. Pracodawca 30 września 1983 r. wydał ubezpieczonemu „Zaświadczenie o wykonywaniu pracy do pierwszej kategorii zatrudnienia”, gdzie wskazano, że praca odwołującego na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy, była pracą określoną w dziale VIII poz. 2 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Ministra Obrony Narodowej nr (...) z dnia 31 grudnia 1982 r.

w sprawie prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnienia występujących

w jednostkach organizacyjnych resortu obrony narodowej (zaświadczenie z 30.09.1983 r. k.4 a.r., zeznania C. J. k.82-83 a.s.). W decyzjach z 30 października 2019 r., 17 i 20 grudnia 2019 r. organ rentowy uwzględnił zatrudnienie u ww. pracodawcy jako pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 4 pkt 2 u.e.p., jednak nie uwzględnił w świetle

art. 49 pkt 3 u.e.p., z uwagi na nieprzedłożenie zaświadczenia z zakładu pracy potwierdzającego, że wykonywana praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze została wymieniona w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

W okresie od 21 października 1983 r. do 29 lutego 1988 r. ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w W., do 26 grudnia 1983 r. jako mechanik napraw pojazdów samochodowych, a od 27 grudnia 1983 r. – na stanowisku kierowcy autobusu – konduktora. C. J. pracował na kilkunastu trasach, najczęściej Z.-W. i N.-W.. Poza kierowaniem pojazdami, odwołujący zajmował się również sprzedażą biletów. 29 lutego 1988 r. odwołującemu wydano świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, gdzie wskazano, że od 27 grudnia 1983 r. do 29 lutego 1988 r. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy autobusowego o liczbie miejsc powyżej 15, czyli na stanowisku wymienionym w wykazie A, dziale nr VIII poz. 43 pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr (...) Ministra Komunikacji z 29 czerwca 1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury

lub renty inwalidzkiej. W decyzjach z 30 października 2019 r. i 17 grudnia 2019 r. organ rentowy nie uwzględnił tego okresu zatrudnienia jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 4 u.e.p., gdyż w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach pracodawca nie wskazał stanowiska pracy zgodnie z pozycją i punktem zarządzenia resortowego, pod którego podlegał zakład pracy, ani w świetle art. 49 u.e.p., z uwagi na nieprzedłożenie zaświadczenia z zakładu pracy potwierdzającego, że wykonywana praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze została wymieniona w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Odwołującemu 3 grudnia 2019 r. wydano świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazano, że odwołujący od 29 grudnia 1983 r. do 29 lutego 1988 r. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych wg wykazu A działu VIII poz. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15, wymienionym w wykazie A, Dziale VIII poz. 2 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr (...) Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej. Wskazano ponadto, że C. J. w powyższym okresie wykonywał pracę o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p., wskazaną w załączniku nr 2 pkt 8 do u.e.p. Po przedłożeniu powyższego dokumentu, okres od 27 grudnia 1983 r. do 29 lutego 1988 r. został przez ZUS uwzględniony jako staż pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 4 i jako staż pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 49 u.e.p. (świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 29.02.1988 r. k.5 a.r., świadectwo z 3.12.2019 r. – nienumerowane a.r., decyzja z 20.12.2019 r. – nienumerowane a.r., zeznania C. J. k.82-83 a.s.).

Ubezpieczony od 3 marca 1988 r. do 31 marca 1991 r. był zatrudniony w (...) Zakładach (...) na stanowisku aparatowego. Zajmował się wytwarzaniem leku – cefraudyny. 26 lutego 2001 r. wydano mu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, gdzie wskazano, że odwołujący w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę aparatowego, czyli na stanowisku wymienionym w wykazie A, dziale nr IV poz. 23 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr (...) Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 6 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. W decyzji z 30 października 2019 r. organ rentowy nie uwzględnił tego okresu zatrudnienia jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 4, gdyż w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach pracodawca nie wskazał stanowiska pracy zgodnie z pozycją i punktem zarządzenia resortowego, pod którego podlegał zakład pracy, ani w świetle art. 49, z uwagi na nieprzedłożenie zaświadczenia z zakładu pracy potwierdzającego, że wykonywana praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze została wymieniona w załączniku nr 1 lub 2 do u.e.p.

W dniu 21 listopada 2019r. (...) S.A. wydała C. J. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, gdzie wskazano, że w okresie od 3 marca 1988 r. do 31 marca 1991 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach w chemii – produkcja leków, półproduktów, środków kontrastowych, premiksów, nici chirurgicznych i sprzętu jednorazowego użytku na stanowisku aparatowego syntezy leków. Praca ta odpowiadała stanowisku wymienionemu w wykazie A, dział IV, poz. 23 pkt 1 Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 26.02.2001 r. k. 6 a.r., świadectwo z 21.11.2019 r. – nienumerowane a.r., zeznania C. J. k. 82-83 a.s.). W decyzjach z 17 i 20 grudnia 2019 r. organ rentowy uwzględnił zatrudnienie u ww. pracodawcy jako pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 4 u.e.p., jednak nie uwzględnił w świetle art. 49, z uwagi na nieprzedłożenie zaświadczenia z zakładu

pracy potwierdzającego, że wykonywana praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze została wymieniona w załączniku nr 1 lub 2 do u.e.p.

W okresie od 1 kwietnia 1991 r. do 31 stycznia 1998 r. odwołujący był zatrudniony w Zakładach Produkcyjnych (...) jako kierowca samochodu ciężarowego, przy czym do 28 lutego 1995 r. wykonywał pracę w wymiarze pełnego etatu, od 1 marca 1995 r. do 31 lipca 1997 r. w wymiarze pół etatu, a od 1 sierpnia 1997 r. – ćwierć etatu. Odwołujący zajmował się przywożeniem z K. wapna do produkcji cegieł, zdarzały mu się również wyjazdy na (...). W świadectwie pracy z 31 stycznia 1998 r. wskazano, że praca C. J. dla ww. pracodawcy była pracą w szczególnych warunkach – jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony – wykaz A, dział VIII, poz. 2 pkt 1 (świadectwo pracy k.10 a.k.p., zeznania C. J. k. 82-83 a.s.). W decyzjach z 30 października 2019 r., 17 i 20 grudnia 2019r. organ rentowy nie uwzględnił zatrudnienia u ww. pracodawcy jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 4 u.e.p. z uwagi na niewskazanie przez pracodawcę podstawy prawnej, a ponadto ze względu na to, że od 1 marca 1995 r. do 31 stycznia 1998 r. praca była wykonywana w niepełnym wymiarze czasu pracy. Zatrudnienia w Zakładach Produkcyjnych (...) nie uwzględniono również jako pracy w warunkach szczególnych w świetle art. 49, z uwagi na nieprzedłożenie zaświadczenia z zakładu pracy potwierdzającego, że wykonywana praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze została wymieniona w załączniku nr 1 lub 2 do u.e.p.

Od 22 lipca 2000 r. do 18 marca 2007 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) sp. z o.o. (obecnie (...) sp. z o.o.) na stanowisku kierowcy autobusu w komunikacji miejskiej. C. J. pracował w wymiarze pełnego etatu, najczęściej kierował autobusami linii (...). 11 maja 2015 r. (...) Sp. z o.o. wydała odwołującemu świadectwo pracy w szczególnych warunkach, gdzie wskazano, że praca odwołującego na stanowisku kierowcy autobusu w komunikacji miejskiej o liczbie miejsc siedzących powyżej 15, wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy, była pracą określoną wykazie A, dziale VIII poz. 2 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr (...) Ministra Komunikacji z 29 czerwca 1983r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 7 a.r., świadectwo pracy k. 6 a.s., zeznania C. J. k. 82-83 a.s.). W decyzjach z 30 października 2019 r., 17 i 20 grudnia 2019 r. organ rentowy uwzględnił zatrudnienie u ww. pracodawcy jako pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 4 u.e.p., jednak nie uwzględnił w świetle art. 49, z uwagi na nieprzedłożenie zaświadczenia z zakładu pracy potwierdzającego, że wykonywana praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze została wymieniona w załączniku nr 1 lub 2 do u.e.p.

W dniu 11 września 2019 r. C. J. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę pomostową. Po rozpoznaniu wniosku ZUS (...) Oddział w W. skarżoną decyzją z 31 października 2019 r. znak: (...) odmówił przyznania odwołującemu prawa do emerytury pomostowej. Decyzję uzasadniono tym, że ubezpieczony nie spełnia warunków uprawniających do emerytury pomostowej z art. 4 u.e.p., tj. nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat i nie wykonywał po 31 grudnia 2008 r. prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p.. Stwierdzono ponadto, że C. J. nie spełnia przesłanek uprawniających do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 u.e.p., ponieważ na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p. (pracy wykazanej w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy), wynoszącego co najmniej 15 lat (decyzja ZUS z 31.10.2019r. k.11 a.r.).

C. J. 4 grudnia 2019 r. złożył świadectwo z 21 listopada 2019 r. wykonywania pracy w szczególnych warunkach w (...) S.A., wskutek czego 17 grudnia 2019 r. organ rentowy wydał decyzję znak: (...), w której zmienił zaskarżoną decyzję z 30 października 2019 r. Mimo uwzględnienia powyższego okresu jako pracy w szczególnych warunkach, organ rentowy odmówił przyznania emerytury pomostowej na podstawie art. 4 u.e.p., ze względu na nieudowodnienie okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat (po odliczeniu zwolnień lekarskich uwzględniono łącznie 12 lat, 2 miesiące i 24 dni) i niewykonywanie po 31 grudnia 2008 r. prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p.. Nie zmieniły

się okoliczności dotyczące spełniania przesłanek do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 u.e.p. (decyzja z 17.12.2019 r. – nienumerowane a.r.).

Odwołujący 18 grudnia 2019 r. złożył dodatkowo świadectwo z 3 grudnia 2019 r. wykonywania pracy w szczególnych warunkach wydane przez Przedsiębiorstwo (...) S.A. jako kierowca autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15. W związku z tym, 20 grudnia 2019 r. organ rentowy wydał decyzję znak: (...), w której zmienił decyzję z 17 grudnia 2019 r. i uwzględnił zatrudnienie na tym stanowisku jako pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 4 u.e.p. i jako pracę w szczególnym charakterze na podstawie art. 49 ustawy. Wciąż jednak odmówiono ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej:

na podstawie art. 4 ustawy z uwagi na niewykonywanie po 31 grudnia 2008 r. prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p., a na podstawie art. 49 u.e.p. z uwagi na nieudowodnienie okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p. (pracy wykazanej w załączniku nr 1 lub 2), wynoszącego co najmniej 15 lat – uwzględniono okres 4 lat, 2 miesiące i 5 dni (decyzja z 20.12.2019 r. – nienumerowane a.r.).

Postanowieniem z 3 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dopuścił dowód z opinii biegłego specjalisty z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego w Jednostce Wojskowej (...) od stycznia 1981 r. do września 1983 r., w (...) (...) Oddział N. od października 1983 r. do lutego 1988 r., w (...) (...) od marca 1988 r. do marca 1991 r., w Zakładach Produkcyjnych (...) od kwietnia 1995 r. do lipca 2000 r. oraz w (...) od lipca 2000 do marca 2007 r. wykonywana była w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p. (postanowienie z 3.02.2021 r. k. 84 a.s.).

W opinii z 24 czerwca 2021 r. biegły sądowy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy (...) wskazał, że pracą w szczególnych warunkach była praca C. J.:

- 1) w Jednostce Wojskowej (...) od stycznia 1981 r. do września 1983 r.;
- 2) w (...) (...) Oddział N. od 27 grudnia 1983 r. do 29 lutego 1988 r.;
- 3) w (...) (...) od marca 1988 r. do marca 1991 r.;
- 4) w Zakładach Produkcji (...) od 1 kwietnia 1991 r. do 28 lutego 1995 r.;
- 5) w (...) od lipca 2000 r. do marca 2007 r. (opinia biegłego k. 93-98 a.s.).

Organ rentowy nie zgłosił zastrzeżeń do opinii biegłego. Dokonał również hipotetycznego wyliczenia łącznego okresu pracy w warunkach szczególnych wg ustaleń opinii biegłego. Łączny okres zatrudnienia w warunkach szczególnych, z wyłączeniem okresów nieskładkowych, wyniósł 20 lat, 3 miesiące i 29 dni (stanowisko organu rentowego k. 113 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu zebrane w sprawie dowody z dokumentów załączonych do akt sprawy, akt rentowych (a.r.) i akt kapitału początkowego (a.k.p.), a także na podstawie zeznań odwołującego. W ocenie Sądu wymienione wyżej dowody były wiarygodne, spójne i wartościowe, co pozwoliło na ustalenie faktów w sposób nie budzący wątpliwości. Poszczególne dowody nie były kwestionowane przez strony postępowania, nie budziły zastrzeżeń co do ich wiarygodności. Dowody zawierały spójne informacje na temat okoliczności faktycznych istotnych dla sprawy. Tak zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za wystarczający do wydania rozstrzygnięcia w sprawie, zaś strony postępowania nie wniosły o jego uzupełnienie.

Ponadto Sąd przeprowadził dowody z opinii biegłego sądowego zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy (...). W ocenie Sądu opinia ta była miarodajna, gdyż biegły dokonał obszernej analizy charakteru pracy odwołującego, która pozwoliła na ocenę, czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach w poszczególnych okresach zatrudnienia. Wnioski te są zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym przede wszystkim z zeznaniami odwołującego. W ocenie Sądu opinia ww. biegłego sądowego została sporządzona rzetelnie, przy uwzględnieniu

wiadomości specjalnych posiadanych przez biegłego, a zatem brak było podstaw do jej zakwestionowania. Co więcej strony, a zwłaszcza organ rentowy nie wnosiły do tej opinii zastrzeżeń i uwag.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1924) określa w art. 4 i art. 49 warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia. W myśl pierwszego z nich, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
6. po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie zaś z art. 49 u.e.p., prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2 okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przesłanki wymienione w przepisach art. 4 i art. 49 u.e.p., bez względu na to, na podstawie którego z przepisów rozważana jest możliwość przyznania prawa do emerytury pomostowej, muszą być spełniane łącznie. Oznacza to, że niespełnienie choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych, na co zwrócił uwagę m.in. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z 26 kwietnia 2012 r. (sygn. akt III AUa 252/12) oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 18 lipca 2013 r. (sygn. akt III AUa 1664/12).

W rozpatrywanej sprawie ubezpieczony spełnił warunki z art. 4 pkt 1, 3, 4 i 7 u.e.p. Urodził się po 31 grudnia 1948 r. (data jego urodzenia to 27 lipca 1957r.), osiągnął wiek 60 lat (z dniem 27 lipca 2017r.), rozwiązano z nim stosunek pracy (z dniem 18 marca 2007r.), a także posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, co ZUS potwierdził w decyzjach z 30 października, 17 i 21 grudnia 2019r., w których nie było kwestionowane spełnienie tego warunku. Zarazem jednak ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych ani o szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r., co było bezsporne i na co powoływał się ZUS. Sąd, niezależnie od stanowiska stron w tym zakresie, sam również nie stwierdził, aby zgromadzony materiał dowodowy dawał podstawy do ustalenia, że C. J. po ww. dacie pracował w warunkach szczególnych lub wykonywał pracę o szczególnym charakterze w rozumieniu

art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p. Po 31 grudnia 2008r. odwołujący nie podejmował pracy, w tym również pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W związku z powyższym już choćby z uwagi na okoliczność, że ubezpieczony po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych ani o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, przyznanie prawa do tego świadczenia na podstawie art. 4 u.e.p. nie było możliwe. Zgodnie z tym, co wcześniej było akcentowane, wszystkie warunki, jakie określa art. 4 oraz warunki z art. 49, aby uzyskać prawo do emerytury pomostowej w oparciu o jeden z tych przepisów, muszą być spełnione łącznie. Z uwagi na okoliczność, że ubezpieczony po 31 grudnia 2008r. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych ani o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, a tym samym nie spełnił wszystkich warunków z art. 4 u.e.p., to Sąd rozważał, czy w oparciu o art. 49 u.e.p. mógłby uzyskać prawo do świadczenia, którego dochodzi. Wymieniony przepis w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymaganie, aby wnioskodawca spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. To oznacza, że osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., akt II UK 159/13, LEX nr 1405231). Wynika to z tego, że ustawa o emeryturach pomostowych zawiera autonomiczną (w stosunku do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) definicję prac wykonywanych odpowiednio w szczególnych warunkach i prac o szczególnym charakterze. Innymi słowy zakwalifikowanie danej pracy jako pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie jest równoznaczne z uznaniem tej pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z art. 3 ust. 1 u.e.p. pracami w szczególnych warunkach są prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Przy tym wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei w myśl art. 3 ust. 3 u.e.p., prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

W toku postępowania wyjaśniającego przed organem rentowym fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze powinien być potwierdzony przez zakład pracy stosownym zaświadczeniem, zgodnie z treścią art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych. Ta reguła dowodowa nie obowiązuje jednak przed sądem. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 20 lutego 2013 r. „nie można podzielić poglądu, że wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, można dowodzić przed sądem jedynie na podstawie świadectwa pracy wystawionego przez płatnika składek, gdyż przepis art. 51 tej ustawy nie zmienia przepisów kodeksu postępowania cywilnego określającego katalog środków dowodowych, przy pomocy których strona może udowodniać fakty, z których wywodzi skutki prawne” (III AUa 1044/12, LEX nr 1289529).

Biorąc pod uwagę powyższe, na okoliczność rodzaju prac wykonywanych przez C. J. przesłuchał ubezpieczonego, a także przeprowadził dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy pod kątem zakwalifikowania pracy odwołującego w Jednostce Wojskowej (...), (...) (...) Oddział N., (...) (...), Zakładach Produkcyjnych (...) i w (...) jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p. Przeprowadzone

w przedmiotowej sprawie dowody wskazują że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy realizował w okresie zatrudnienia u powyższych pracodawców pracę w warunkach szczególnych w łącznym wymiarze 20 lat, 3 miesięcy i 29 dni. Podkreślenia wymaga fakt, że żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ustaleń biegłego, nie wносиła o przeprowadzenie opinii uzupełniającej. Podkreślenia wymaga, że dowód z opinii biegłego jest szczególnym dowodem, który wprawdzie podlega ocenie wg art. 233 § 1 k.p.c., jednak sąd może oceniać jedynie logiczne uzasadnienie tej opinii, bowiem

w odróżnieniu od biegłego nie posiada wiadomości specjalnych. Niedopuszczalne jest nieuwzględnienie opinii biegłego poprzez „nie danie jej wiary”, motywowane wewnętrznym przekonaniem sędziego czy zasadami doświadczenia życiowego. Ocena opinii sprowadza się do sprawdzenia, czy biegły w sposób wyczerpujący ustosunkował się do pozostałego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i czy w sposób jasny i logiczny przedstawił tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków (por. wyrok SA w Szczecinie z 11.03.2021r., I ACa 341/20, LEX nr 3164506).

Podsumowując, skoro ubezpieczony spełnia przesłanki określone w art. 49 u.e.p., zaskarżona decyzja podlegała zmianie. W konsekwencji, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił skarżone decyzje i przyznał C. J. prawo do emerytury pomostowej od 1 września 2019r., o czym orzekł w punkcie 1 wyroku.

SSO Renata Gąsior